

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Методичні вказівки
до виконання індивідуальної роботи
для здобувачів другого (магістрського) рівня вищої освіти
для спеціальності В4 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»

Київ 2025

УДК 378.091.214:72.031/.032](477)(072)

A43

Укладач О.О. Горбик, канд. архіт., доцент

Рецензент Г.В. Шевцова, д-р архіт., професор

Відповідальний за випуск О.О. Горбик, канд. архіт., доцент

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки, протокол № 2 від 19 вересня 2025 року.

В авторській редакції.

Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва
A43 [електронний ресурс] : методичні вказівки з виконання індивідуальної роботи / уклад. Горбик О.О. – Київ: КНУБА, 2025 – 15 с.

Містять методичні рекомендації для виконання індивідуальної роботи у формі РГР, перелік завдань та рекомендованої літератури, методичні вказівки і контрольні питання для підготовки до іспиту.

Призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру».

© КНУБА, 2025

Загальні положення

Дисципліна **Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва** вивчається в комплексі і контексті гуманітарних дисциплін другого (магістерського) рівня вищої освіти. Мета дисципліни полягає в оволодінні компетентностями мистецтвознавчих знань та аналітичних вмінь для вирішення завдань творчої діяльності в галузі образотворчого мистецтва, художньо-декоративного оздоблення інтер'єру. Тематика курсу включає такі теми, як означення проблематики сучасного образотворчого мистецтва та зняття проблематики в практиці образотворчого мистецтва, світові тенденції, історію становлення сучасного образотворчого мистецтва та самоідентифікації українського мистецького простору, світовий та вітчизняний досвід образотворчого мистецтва 19-21 ст., актуальні можливості творчої реалізації митців українського образотворчого мистецтва.

Навчальною робочою програмою дисципліни **Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва** передбачено аудиторну роботу – лекції та практичні заняття, та індивідуальну роботу у формі РГР. Контроль знань студентів здійснюється під час проведення поточного, модульного та підсумкового (екзаменаційного) контролів, а його рейтингова оцінка встановлюється відповідно до Положення про модульно-рейтингову організацію навчального процесу в університеті. На екзамен виносяться питання розглянуті в ході лекцій та опрацьовані на практичних (семінарських) заняттях.

Методичні вказівки з виконання індивідуальної роботи РГР, перелік завдань

Навчальною робочою програмою дисципліни **Актуальні проблеми образотворчого мистецтва** для засвоєння тем курсу, розвитку критичного аналітичного мислення, набуття компетенцій і досвіду наукової та творчої продуктивної роботи, для підготовки до практичних занять та заліку передбачено виконання студентами контрольного індивідуального завдання, формою якого є написання авторського аналітичного тексту, жанр якого студент може обирати з трьох запропонованих варіантів:

- *обґрунтування конкурсного проєкту* (на творчий конкурс, грант, пітчінг, програму мобільності, стажування, фестивалі, міжнародні колаборації, резиденції, воркшопи, тощо);
- *рецензії на сучасний твір образотворчого мистецтва для художньої галереї* (з розкриттям концепції твору, атрибутації його стильової приналежності, попередньої оцінки);
- *наукової статті* (публікація за стандартами і вимогами періодичних наукових видань, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus)

В кожному варіанті **проблематика та зміст роботи** мають бути пов'язаними з тематикою дисципліни Актуальні проблеми образотворчого мистецтва та можуть бути пов'язані як з темою бакалаврського диплому студента, так і з темою майбутнього магістерського проєкту, над яким працює студент. Контрольне індивідуальне завдання має допомогти студенту структурувати знання та розуміння актуальності дипломної теми, її інтегрованості в теоретичний (наукова стаття) або практичний (обґрунтування конкурсного проєкту) контекст сучасного образотворчого мистецького процесу, стане апробацією та практичним впровадженням результатів вивчення дисципліни Актуальні проблеми образотворчого мистецтва та напрацювань наукової та творчої частини дипломного магістерського проєкту.

Напрацювання змістовного наповнення контрольного індивідуального завдання (тексту наукової статті або тексту обґрунтування конкурсного проєкту) має бути узгодженим з викладачем в ході консультацій під час практичних аудиторних занять та поточних консультацій, а виконання завдання (написання авторського аналітичного тексту та його оформлення згідно вимог наукової статті чи обґрунтування конкурсного проєкту) складає зміст позаурочної самостійної роботи студента, на який навчальною програмою передбачено 30 (з загальних 60) годин.

Змістовність тематики дисципліни Актуальні проблеми образотворчого мистецтва (тематика змістовних модулів, тем лекційних та практичних занять) має бути виявлена в текстовій роботі контрольного індивідуального завдання, доведена в обґрунтуванні, через головну ідею, висновки. Так, означення проблематики сучасного образотворчого мистецтва, шляхи подолання криз (зняття проблематики) в практиці образотворчого мистецтва, світові тенденції, історія становлення

сучасного образотворчого мистецтва та самоідентифікація українського мистецького простору мають бути експліковані (перенесені, прив'язані) на матеріал теми дипломного магістерського проєкту та представлені змістом тексту наукової статті чи обґрунтування конкурсного проєкту. Відтак, тематика та зміст дипломного проєкту мають бути осмислені в ракурсі актуальних проблем образотворчого мистецтва, таких, як становлення культури та діалектичний розвиток мистецтва, соціальний запит та відповідь мистецтва, змістовність і образність мистецтва, мова і художні методи мистецтва, комунікативність через мистецтво, мистецтво інтерпретації, діалектика світового і самобутнього, офіційного і андеграундного, народного і національного у вітчизняному образотворчому мистецтві та мистецтвознавстві, актуальні проблеми та виклики, досягнення та сучасні методики образотворчої освіти, синтез мистецтв, трансформація поняття «візуальне мистецтво» в умовах розвитку новітніх технологій, тощо.

Література, яка може бути використана для виконання завдання, наведена нижче та може бути доповнена відповідно тематики магістерського дипломного проєкту.

Обсяг роботи має відповідати вимогам обраного жанру і бути достатнім для розкриття змісту і теми:

- *для наукової статті* це від 8 до 12 сторінок, включно з вихідними даними, анотацією, структурними пунктами наукового апарату (актуальна проблема, мета, завдання, методика дослідження, предмет та об'єкт, наукова новизна, очікуваний результат, тощо), основною частиною, висновком, літературою;
- *рецензії на твір образотворчого мистецтва для художньої галереї* це від 8 до 10 сторінок, які включають вступ (з описом твору, його параметрів, техніки, жанру, стилістики, тощо, з вказанням даних про автора – його короткої творчої біографії, його освіти, вчителів, приналежності певній школі, художньому об'єднанню, участі в художніх публічних заходах – виставках, фестивалях, тощо), авторське (автора рецензії) аналітичне розкриття концепції художнього твору, атрибутацію його стильової приналежності (з вказанням стильової школи, течії, при потребі – з вказанням аналогів, прототипів, тощо), попередньої оцінки твору, рекомендацією для галереї прийняти твір для експозиції або відмовити в прийнятті твору;

- для обґрунтування конкурсного проєкту це обсяг згідно вимог конкретного конкурсу, зазвичай 6-8 сторінок, включно з описом проєкту (максимум 4 сторінки із зазначенням сучасного стану проблеми, яка буде розглядатися, очікуваної методології та часових рамок, або інформацією про актуальність, план/процес втілення, результати та команду проєкту, відповідність вимогам програми, актуальності для цільової громади, очікуваний результат того, що буде досягнуто в результаті проєкту), резюме (максимум 2 сторінки), мотиваційним/супровідним листом або бюджетом (максимум 2 сторінки).

Послідовність виконання роботи:

1. Обрання теми, її затвердження та пошук інформації з теми – включає роботу з літературою, іконографічними матеріалами.
2. Аналіз та систематизація зібраної інформації.
3. Консультація та узгодження змісту роботи з викладачем
4. Написання авторського аналітичного тексту
2. Оформлення роботи згідно рекомендацій та вимог, підготовка до презентації роботи, модульного контролю та заліку
3. Презентація роботи викладачу, співбесіда за роботою та здача роботи в електронному та паперовому (роздруківка) варіантах.

Політика щодо академічної доброчесності:

Тексти індивідуальних завдань можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%.

Структура роботи, формальні вимоги приймаються відповідно до рекомендованих:

- для наукової статті – редакційних вимог періодичних наукових фахових видань, наприклад, науково-технічного збірника КНУБА „Сучасні проблеми архітектури та містобудування”, які наведені за посиланням <http://archinform.knuba.edu.ua/information/authors> (Стислі вимоги до оформлення наукових статей в науково-технічний збірник КНУБА „Сучасні проблеми архітектури та містобудування”),

- для обґрунтування конкурсного проєкту – вимог конкурсу, наприклад

<https://houseofeurope.org.ua/>

ZMINA.Rebuilding: гранти на проєкти з відновлення України.

<https://platform.izolyatsia.org/ua/contest/7a478935-afdd-4929-b4d1-1d0ec15982a8#description>

Заземлення.Інвазія. Віртуальна резиденція для українських митців

<https://izolyatsia.org/ua/project/zazemlennia-invasion/invasion-open-call/>

Culture Helps: гранти на проєкти для інтеграції через культурні заходи.

<https://insha-osvita.org/culture-helps-kultura-dopomahaie-hranty-na-proiekty-dlia-intehratsii-cherez-kulturni-zakhody-do-5000-ievro-2/>

Культурні понеділки

<https://m.facebook.com/photo.php?fbid=122096506184077924&set=a.122096507228077924&type=3>

Взірці робіт (опубліковані наукові статті та обґрунтування конкурсного проєкту) будуть доступні через посилання:

- для наукової статті: <http://archinform.knuba.edu.ua/issue/view/15312> , для випадка підготовки статті до збірника з наукометричних баз Scopus:

Galyna Shevtsova , Olena Gorbyk , Nataliia Mezhenha , Oksana Chobitko , Yurii Kozak , Olga Andropova . The Architecture of the Cathedral of Saint Sophia in Kyiv: Uniqueness and Universality in Historical Cultural Spaces

<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/960/2/022105/pdf> IOP Conference Series: Materials Science and Engineering WMCAUS 2020 OP Conf. Series: Materials Science and Engineering 960 (2020) 022105 IOP Publishing doi:10.1088/1757-899X/960/2/022105

- для обґрунтування конкурсного проєкту:

https://houseofeurope.org.ua/ckeditor_assets/Infrastructure%20April%202020/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82%D0%B8%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf

Взірець оформлення титульного аркушу індивідуальної роботи наведено на рис. 1.

<p>КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ Кафедра Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки</p> <p>ІНДИВІДУАЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Актуальні проблеми образотворчого мистецтва</p> <p>НА ТЕМУ</p> <p>ОБҐРУНТУВАННЯ <u>КОНКУРСНОГО ПРОЕКТУ</u></p> <p>НА ГРАНТ</p> <p>« _____ »</p> <p>Виконав студент групи <u>ОМм</u>- _____</p> <p>Перевірила доцент, канд. <u>архіт.</u> Горбик О.О.</p> <p>2025 рік</p>
--

Рис. 1. Візірець оформлення титульного аркушу індивідуальної роботи для обґрунтування конкурсного проекту

Терміни виконання:

Здача індивідуальної контрольної роботи в електронному та паперовому (роздруківка) варіантах подається викладачу перед останнім практичним заняттям (згідно розкладу університету), але не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам. Індивідуальна контрольна робота підлягає захисту студентом у формі співбесіди з викладачем на останньому практичному занятті за розкладом університету.

Як практичні результати роботи можливі:

- в випадку *наукової статті* її опублікування в одному з наукових збірників КНУБА в співавторстві з керівником (викладачем дисципліни, консультантом дипломного проєкту, керівником кафедри, тощо) - після корекції, доповнення і доопрацювання статті викладачем;
- у випадку *обґрунтування конкурсного проєкту* подання проєкту на конкурс в співавторстві з керівниками-консультантами (викладачем дисципліни та викладачами кафедри, керівниками дипломного проєкту, керівником кафедри, тощо), від організації університету КНУБА.

Список рекомендованої літератури

Навчальні посібники, методичні вказівки:

1. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. – К.: Фенікс, 2017. – 144 с.
2. Сафронова О.О. Сучасні технології дизайн-діяльності: навчальний посібник. – Київ: КНУТД, 2019. – 208 с.
3. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посібник. – К.: Освіта України, 2015. – 450 с.
4. Горбик О.О. Культурологія та мистецтвознавство. Європейське мистецтво XIV – першої половини XX ст.: Методичні вказівки до виконання семінарських (практичних) занять для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» / Київський національний університет будівництва та архітектури. – Київ: КНУБА, 2010. – 32с.
5. Горбик О.О. Рекомендації до виконання РГР з дисципліни

«Історія світового та українського мистецтва: частина друга – Історія світового мистецтва (від середньовіччя до сучасності)» для студентів 3 курсу архітектурного факультету КНУБА. – Київ: Фенікс, 2021. – 12 с., іл.

Конспекти лекцій:

1. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: конспект лекцій / Авт.; За ред. В.І. Борисової. Х.: Нац. юрид. акад.України, 2008. 112 с.

Рекомендована література та джерела:

1. Столярчук Наталія. Український авангард ХХ століття : навч. посіб. / Наталія Столярчук. – Луцьк : Вежа-Друк. – 2015. – 180 с.

2. Український художній авангард: бібліографічний покажчик / Л. С. Криворучко, М. Г. Іванова. – К., 2008.

3. Горбачов Д. О. Український авангард. Історія українського мистецтва у 5 т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Кара-Васильєва. К., 2007. Т. 5 : Мистецтво ХХ століття.

4. Маркаде В. Д. Український внесок до авангардного мистецтва початку ХХ ст. Сучасність. 1980. Вип. 7–8. С. 202–221.

5. Голубець О. М. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів : Колір ПРО, 2012. 220 с., іл.

6. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн. – К.: КНУБА, 2000. – 378 с.

7. Скрипник-Миська. «Модернізм», «авангард» і їх співвідношення в українських мистецтвознавчих дослідженнях

8. Лінда С. М. Історизм в архітектурі як форма художньої репрезентації категорії минулого / С. М. Лінда // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2013.

9. Олена Горбик. Всесвітня історія архітектури в тезах і зображеннях (пам'ятниковознавчий довідник). Частина 1. Архітектура первісної доби та традиційна архітектура. Архітектура давнього світу. Архітектура античності та раннього християнства: наукове видання. Видання друге: доповнене. – К.: Фенікс, 2018. – 164 с., 117 іл., Ум.др.арк. 20,5 , ISBN 978-966-136-566-6

10. Shevtsova, G., Gorbyk, O. and others. The architecture of the Cathedral of Saint Sophia in Kyiv: uniqueness and universality in historical

cultural spaces. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering. 2020. doi:10.1088/1757-899X/960/2/022105

11. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття / ІПСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. – К.: Інтертехнологія, 2006. – Кн. 1. – 544 с.: іл.

12. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: Збірник статей / ІПСМ НАМ України; За заг. ред. акад. М. І. Яковлева; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. – К. : Фенікс, 2012. – 256 с. : іл.

Додаткова література:

1. Вишеславський Г. Термінологія сучасного мистецтва / Г. Вишеславський, О. Сидор-Гібелінда. Paris-Київ : Terra Incognita, 2010. 416 с.

2. Лінда С. М. Історизм у розвитку архітектури : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора архітектури : 18.00.01 – теорія архітектури

3. Лінда С. М. Історизм та електизм в архітектурі: дефініція та розвиток понять / С. М. Лінда // Проблемы теории и истории архитектуры Украины. – 2009. – Вип. 9. – С. 74-80.

4. Бабунич Ю. Модернізм і пошуки нових принципів формотворення в українському живописі кінця ХІХ – першої третини ХХ ст. // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – 2015. – Вип. 26. – С. 128–141.

5. С'юзі Годж. Коротка історія мистецтва – Львів: Видавництво старого лева, 2021. – 224 с.

6. Стівен Фартінг. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. – К. 2019. – 576 с.

Програма підготовки до іспиту, питання для самоконтролю

Підсумковий контроль здійснюється в ході екзамену, він враховує результати поточного і модульного контролів і може бути зарахований на основі їх узагальнення (т.зв. «автомат»), а в разі недостатнього результату – здійснений шляхом опитування за екзаменаційним білетом. Результати опитування за екзаменаційним білетом додаються до результатів поточного і модульного контролів і складають єдиний сумарний бал з підсумкового контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти. Оскільки курс Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва є достатньо складним і для здобуття та закріплення знань вимагає рівномірного розподілу навчального навантаження запровадженим є поточне оцінювання успішності студентів і наступний розподіл балів за видами навчальної діяльності:

Поточне оцінювання: змістові модулі 1 та 2, кожен по 30 балів максимум. Індивідуальна робота РГР – до 40 балів максимум. Іспит – до 40 балів максимум. Сума балів за 100 бальною системою оцінювання (табл. 1.).

Таблиця 1

Розподіл балів за модулями з дисципліни «Актуальні проблеми образотворчого мистецтва» з формою контролю іспит

Поточне оцінювання		Індив. РГР	Екзамен	Сума балів
Змістові модулі				
1	2			
30	30	40	40	100

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою (табл. 2.).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При максимальних результатах, студент отримує т.зв. «автомат», тобто оцінка з підсумкового контролю (екзамену) проставляється за результатами оцінок вищеназваних видів робіт (лекції, семінари, індивідуальна розрахунково-графічна робота), тобто за узагальненням результатів поточного і модульного контролів. Усний іспит за екзаменаційним білетом складається в разі недостатності балів за результатами поточного і модульного контролів. Передбачена можливість отримання в ході іспиту до 40 балів по «100-бальній» системі оцінювання. До екзамену допускаються лише студенти, які не мають заборгованості з предмету, отримали бали за індивідуальну графічно-аналітичну роботу. При необхідності здачі екзамену, він проводиться за білетами в усній формі після опрацювання студентом білета у письмово-графічній формі.

Кожен білет включає два питання: перше питання присвячене тематиці першого змістовного модуля, друге питання – тематиці другого змістовного модуля.

Наведені нижче питання є екзаменаційними, але порядок їх розподілу по білетах є зміненим.

I. Питання з тематики першого змістовного модуля

1. Дефініція позаісторичного, історичного та модерністського мистецтва.
2. Дефініція понять стиль та стилізація.
3. Діалектика традиціоналізму та новаторства в сучасному образотворчому мистецтві.
4. Дефініція понять модернізм та авангард.
5. Моральність мистецтва, діалектика естетичного та етичного.
6. Мистецтво професійне (академічне) і масове соціальне мистецтво
7. Мистецька кон'юнктура: «чисте мистецтво» і мистецтво комерційно-прагматичне.
8. Образотворчі методи: реалізм, умовність, символізм, ідеалізм, абстракція
9. Комунікативність і простір інтерпретації в мистецькому творі
10. Трансформація жанрів та прогрес технік образотворчого мистецтва
11. Синтез мистецтв та трансформація образотворчого мистецтва в візуальне мистецтво.
12. Дегуманізація мистецтва. Мистецтво штучного інтелекту.

II. Питання з тематики другого змістовного модуля

1. Стиль модерн як реакція на історичну стильову ретроспекцію.
2. Течії та регіональні школи модерну.
3. Постімпресіонізм як кінцева стадія розвитку реалізму.
4. Post-реалістичне мистецтво, конструювання нової реальності: мистецькі течії авангарду
5. Комунікативність і простір інтерпретації в мистецькому творі
6. Теорія та практика: маніфести та наукові дослідження. Досвід провідних мистецьких шкіл.
7. Радянський андеграунд в контексті мистецтва соцреалізму
8. Новаторські напрями образотворчого мистецтві України періоду 20-70-х. рр. XX ст.
9. Трансформація поняття «візуальне мистецтво» в умовах розвитку новітніх технологій.
10. Мистецькі зібрання, основні світові музеї та колекції сучасного мистецтва
11. Світові мистецькі фестивалі, художні бієнале. Мистецька мобільність
12. Політика мистецьких грантів, її особливості, напрями та види.

Навчально-методичне видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Методичні вказівки
до виконання індивідуальної роботи
для здобувачів другого (магістрського) рівня вищої освіти
для спеціальності В4 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»

Укладач **Горбик** Олена Олександрівна

Комп'ютерне верстання *А. П. Селівестрової*

Ум. друк. арк.0,93. Обл.-вид. арк. 1,0
Електронний документ. Вид № 134/V-25

Виконавець і виготовлювач

Київський національний університет будівництва і архітектури
Проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002 р.

